

Krzystian Frącik

pptk dr inż., Akademia Sztuki Wojennej
ORCID: 0000-0002-5953-7377

Akademia Sztuki Wojennej – między tradycją a przyszłością

Wprowadzenie

Zmiany, jakie dokonały się w sferze polityczno-militarnej i społecznej w Europie i na świecie na początku XXI wieku sprawiły, że bezpieczeństwo stało się aktualnie jednym z najważniejszych problemów funkcjonowania państw, regionów i świata. Na szczególną uwagę zasługują przewartościowania zachodzące w obszarze obronności Polski, które wymuszają potrzebę dokonywania zmian w zasadach funkcjonowania struktur i podmiotów bezpieczeństwa narodowego. Stałym przeobrażeniem podlega więc system obrony narodowej, w tym również jego ważny element jakim jest szkolnictwo wojskowe. Efektem zachodzących zmian jest m.in. utworzenie w 2016 r. Akademii Sztuki Wojennej (ASzWoj) – uczelni wojskowej, której ambicjami stało się wypełnienie współczesnych oczekiwań systemu obronnego państwa i potrzeb Sił Zbrojnych RP.

Choć Akademia jest spadkobierczynią bogatej tradycji uczelni wojskowych, to w chwili obecnej – w obliczu nowych wyzwań, a przede wszystkim zagrożeń – zobowiązana jest do: transformacji i adaptacji do uwarunkowań współczesnej sytuacji bezpieczeństwa państwa; przeprowadzenia modernizacji w Siłach Zbrojnych RP oraz planowanych zmian w systemie dowodzenia, a także dostosowania się do przekształceń zachodzących w szkolnictwie wyższym.

Niniejszy artykuł przedstawia rys historyczny ASzWoj, jej aktualną strukturę oraz zadania i rolę, jaką uczelnia odrywa w systemie wyższego kształcenia wojskowego. Jego treści zawierają główne zagrożenia i szanse działalności Akademii w uwarunkowaniach współczesnych oraz wizje i perspektywy jej dalszego funkcjonowania i rozwoju.

Rys historyczny

Akademia Sztuki Wojennej powołana została do życia na mocy Ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o utworzeniu Akademii Sztuki Wojennej¹. Kontynuuje dokonania poprzednich uczelni i podtrzymuje chlubne tradycje związane z kształceniem i doskonaleniem zawodowym kadr dowódczych, sztabowych i logistycznych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Akademia jest spadkobierczynią tradycji pierwszej polskiej uczelni wojskowej – Szkoły Rycerskiej, założonej przez króla Stanisława Augusta w 1765 r., której pełna nazwa brzmiała: Akademia Szlacheckiego Korpusu Kadetów Jego Królewskiej Mości i Rzeczypospolitej. Szkoła przygotowywała do służby wojskowej oraz do zajmowania stanowisk w urzędach cywilnych. Jednym z jej zasadniczych celów było nie tylko kształcenie oficerów, ale również ich patriotyczna edukacja i wychowanie *żołnierza – dobrego obywatela*. Mury Akademii opuściło około 650 absolwentów, w tym tak znane postaci jak: Tadeusz Kościuszko, Jakub Jasiński, Jan Maurycy Hauke, Julian Ursyn Niemcewicz, Karol Kniaziewicz czy Józef Sowiński².

Kontynuatorką Szkoły Rycerskiej stała się Szkoła Aplikacyjna Artylerii i Inżynierii. Powstała w 1820 r. jako uczelnia kształcąca specjalistów wojskowych z zakresu kwatermistrzostwa, artylerii i inżynierii wojskowej. Szkoła stała się swoistego rodzaju kuźnią kadr dla powstania listopadowego – opuściło ją ponad 100 absolwentów, spośród których wielu brało udział w tym narodowym zrywie z 1830 r.

Po upadku powstania kształcenie kadr wojskowych rozwijało się na emigracji, głównie we Francji, choć przymierzano się również do tworzenia ośrodków w Niemczech, Belgii czy we Włoszech. Jednym z głównych celów szkolenia było przygotowanie absolwentów do udziału w kolejnym zrywie narodowowyzwoleńczym. Inicjatorami tej formy kształcenia byli m.in. Adam Czartoryski, Józef Bem i Ludwik Mierosławski.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 r. do życia powołano Wojenną Szkołę Sztabu Głównego. Powstała ona 15 czerwca 1919 r., a na jej komendanta wyznaczony został gen. por. Stanisław Puchalski. Uczelnia w ramach pięciomiesięcznych kursów wykształciła w sumie 65 oficerów. W 1920 r., ze względu na wojnę polsko-bolszewicką, działalność szkoły została zawieszona. Kształcenie wznowiono w styczniu 1921 r., tym razem z dwuletnim już programem nauczania.

1 września 1921 r. Wojenną Szkołę Sztabu Głównego przemianowano na Wyższą Szkołę Wojenną z siedzibą w Warszawie. Szkoła kształciła kadry dowódcze w zakresie dowodzenia na szczeblu pułku oraz przygotowywała oficerów sztabowych do zajmowania stanowisk szefów sztabu dywizji i równorzędnych. Studia o charakterze dyplomowym zaplanowane były na dwa lata, a absolwenci uzyskiwali wyróżniający tytuł oficera Sztabu Generalnego (od 1929 r. oficera dyplomowanego). W programach kształcenia ujęte zostały przedmioty typowo wojskowe, takie jak: taktyka ogólna, taktyka rodzajów wojsk i służb, służba sztabów czy jazda konna. Dodatkowo nauczano historii wojen, geografii wojennej i politycznej, ekonomii

¹ Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o utworzeniu Akademii Sztuki Wojennej, Dz.U. 2016, poz. 906.

² *Akademia Obrony Narodowej. Chlubne tradycje i nowe wyzwania / National Defence University: Glorious Traditions and New Challenges*, red. S. Zajas, M. Szewczyk, tłum. D. Jankowski, Warszawa 2010, s. 10.

politycznej oraz języków obcych³. Przeciętnie na roku kształcono 60–70 studentów, a do 1939 r. szkołę ukończyło ponad tysiąc absolwentów.

Jako główna uczelnia wojskowa w Polsce, Wyższa Szkoła Wojenna stała się również wszechnicą o randze międzynarodowej – jej absolwentami byli bowiem oficerowie z Francji, Estonii, Łotwy, Gruzji, a nawet dalekiej Japonii. Wychowankowie uczelni w większości brali udział w walkach kampanii wrześniowej 1939 r. Ostatni komendant szkoły, gen. dyw. Tadeusz Kutrzeba pisał o nich: „[...] owa młodzież sztabowa zasłużyła sobie w armii polskiej na dobre imię”⁴.

Wyższa Szkoła Wojenna zajmowała się nie tylko kształceniem kadr wojskowych, ale również wypracowaniem teoretycznych koncepcji rozwoju Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej. W tym względzie szczególnymi zasługami wyróżnili się m.in. gen. dyw. Stefan Mossor czy płk dypl. Stanisław Rola-Arciszewski.

Po wybuchu II wojny światowej polskie szkolnictwo wojskowe odtworzone zostało najpierw we Francji, a po jej porażce w 1940 r. w Wielkiej Brytanii, gdzie w listopadzie tego samego roku, na podstawie rozkazu Naczelnego Wodza, powołano Wyższą Szkołę Wojenną. Do jej głównych celów dydaktycznych należało kształcenie i przygotowanie studentów do zajmowania stanowisk służbowych na szczeblu: brygad i dywizji pancernych i zmechanizowanych, brygady spadochronowej oraz dowództw artylerii. Poszczególne kursy trwały zazwyczaj sześć miesięcy i ukończyło je w sumie 296 absolwentów, z których większość służyła w sztabach oddziałów i pododdziałów walczących we Włoszech, Francji i w Niemczech.

Po II wojnie światowej, 22 października 1947 r. na podstawie dekretu Rady Ministrów⁵ powołana została Akademia Sztabu Generalnego. Statutowym zadaniem Akademii było kształcenie oficerów mających zajmować stanowiska służbowe, na których wymagane było posiadanie wyższych studiów wojskowych. Latem 1954 r., w związku z rozwojem i koniecznością poszerzenia i rozbudowy bazy dydaktyczno-szkoleniowej, Akademię przeniesiono do obiektów przedwojennego Centrum Wyszukolenia Piechoty w Rembertowie.

Rok 1960 to przełom w powojennym szkolnictwie wojskowym, wtedy to bowiem weszła w życie ustawa o akademiach wojskowych, zrównująca w prawach i obowiązkach wyższe szkolnictwo wojskowe z wyższym szkolnictwem cywilnym. Akademia Sztabu Generalnego otrzymała prawne podstawy funkcjonowania jako szkoła wyższa mogąca prowadzić studia drugiego stopnia. Uczelnia uzyskała także uprawnienia do nadawania stopni naukowych w dziedzinie nauk wojskowych, co jednocześnie umożliwiło rozpoczęcie procesu doktoryzacji jej pracowników naukowych.

Podczas trwających trzy lata studiów w Akademii Sztabu Generalnego słuchacze opanowywali wiedzę z zakresu dowodzenia na szczeblu pułku i dywizji, obszaru sztuki operacyjnej oraz byli zapoznawani z ogólnymi zasadami dowodzenia na szczeblu armii.

Zachodzące w Polsce na przełomie lat 1989/1990 zmiany polityczno-militarne wymusiły potrzebę transformacji szkolnictwa wojskowego. Wyrazem tego było

³ *Ibidem*, s. 11.

⁴ *Ibidem*, s. 15.

⁵ Dekret z dnia 22 października 1947 r. o utworzeniu Akademii Sztabu Generalnego, Dz.U. 1947 Nr 65, poz. 379.

m.in. przeobrażenie Akademii Sztabu Generalnego w Akademię Obrony Narodowej. Podstawą prawną zmiany stało się Rozporządzenie Rady Ministrów z 21 maja 1990 r.⁶ Nowo powstała uczelnia stała się wojskowo-cywilną uczelnią wyższą, której zadaniem było: kształcenie wysoko kwalifikowanych kadr dowódczych, sztabowych, specjalistycznych oraz naukowych i dydaktycznych na potrzeby sił zbrojnych; przygotowanie kadr administracji państwowej i gospodarczej do wykonywania specjalistycznych zadań w dziedzinie obronności; prowadzenie działalności naukowo-badawczej w dziedzinie nauk wojskowych oraz nauk humanistycznych i ekonomicznych⁷. Akademia prowadziła badania głównie w obszarach strategii, sztuki operacyjnej oraz taktyki wojsk lądowych, lotnictwa i obrony powietrznej.

27 lutego 2003 r. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uchwalił ustawę o utworzeniu Akademii Obrony Narodowej⁸ (AON), która stała się podstawą do funkcjonowania uczelni zgodnie z wymogami stawianymi dla cywilnych uczelni publicznych. Jednocześnie ustawa przyznała Akademii osobowość prawną.

AON obok kształcenia oficerów otworzyła się na studentów cywilnych, utworzone zostały także nowe kierunki studiów: ekonomia, historia i zarządzanie. Z biegiem lat liczba studentów cywilnych wyraźnie przewyższyła liczbę słuchaczy wojskowych. Akademia prowadziła studia I, II i III stopnia. Niebagatelną rolę odgrywały również studia podyplomowe z zakresu: obronności państwa, edukacji obronnej i zarządzania kryzysowego, bezpieczeństwa informacyjnego i zarządzania lotnictwem. Dodatkowo w Akademii kształcone były kadry na rzecz obronności państwa, m.in. przedstawiciele parlamentu, administracji państwowej czy samorządowej, a w każdym roku akademickim blisko 250 słuchaczy kształciło się na tzw. wyższych kursach obronnych.

Działalność uczelni była powszechnie uznawana i wielokrotnie pozytywnie oceniana przez przełożonych, w tym m.in. przez Zwierchnika Sił Zbrojnych RP. Prezydent Lech Kaczyński z okazji święta uczelni, w dniu 1 października 2009 r. w liście skierowanym do Rektora-Komendanta napisał: „[...] Państwa Uczelnia jest wzorem przekazywania wiedzy wojskowej, łączy ją również z wychowaniem w duchu patriotyzmu i obywatelskiej służby ojczyźnie. Działania Akademii w tych sferach przyczyniają się do kształtowania dobrego wizerunku państwa i Wojska Polskiego w kraju i zagranicą”⁹.

Niemniej jednak w wielu przypadkach funkcjonowanie AON spotykało się z oceną krytyczną. Przedstawiane były m.in. argumenty, że w Akademii studiuje więcej studentów cywilnych niż wojskowych. Zdaniem zajmującego się wyższym szkolnictwem wojskowym wiceministra obrony narodowej Wojciecha Fałkowskiego, te proporcje musiały ulec zmianie. Podkreślał on, że „uczelnia musi być

⁶ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 maja 1990 r. w sprawie utworzenia Akademii Obrony Narodowej i Wyższej Szkoły Oficerskiej Inżynierii Wojskowej oraz zniesienia Wojskowej Akademii Politycznej, Dz.U. 1990 Nr 37, poz. 208.

⁷ *Ibidem*, § 2.1.

⁸ Ustawa z dnia 27 lutego 2003 r. o utworzeniu Akademii Obrony Narodowej, Dz.U. 2003 Nr 56, poz. 496.

⁹ *Akademia Obrony Narodowej...*, *op. cit.*, s. 35.

uwojskowiona, czyli silnie powiązana z wojskiem i jego potrzebami i w tym kierunku trzeba dostosować jej ofertę badawczą i dydaktyczną¹⁰.

Dodatkowym argumentem na niewłaściwe funkcjonowanie Uczelni była analiza rankingów szkół wyższych, według której pozycja AON w ciągu ostatnich kilku lat mocno spadła. Na przykład w Rankingu Uczelni Akademickich „Perspektywy”¹¹ w 2006 r. AON zajmowała 18 miejsce, podczas gdy w 2015 r. dopiero 51.

Nie brakowało też negatywnych uwag na temat niektórych osób zatrudnionych w Akademii. Ówczesny podsekretarz stanu w MON Bartłomiej Grabski stwierdził, że „[...] przez zasiedzenie w murach uczelni występują tacy, którzy w pozytywnym świetle próbują przedstawiać historię i rozwój Ludowego Wojska Polskiego”¹².

30 września 2016 r. na mocy Ustawy o utworzeniu Akademii Sztuki Wojennej¹³ Akademia Obrony Narodowej została zlikwidowana.

Kontrowersje wokół powołania Akademii Sztuki Wojennej

Na decyzję o przeistoczeniu AON w ASzWoj wpływ miała m.in. analiza ówczesnego stanu wyższego szkolnictwa wojskowego w Polsce. Według wielu teoretyków w 2016 r. dysponowało ono z jednej strony potencjałem znacznie większym od potrzeb wojska, z drugiej – potencjał ten był rozdrobniony i nie wykorzystywał efektywnie posiadanych zasobów naukowo-dydaktycznych. Stwierdzono przy tym, że wojskowe szkolnictwo wyższe, głównie ze względów ekonomicznych, skoncentrowane było głównie na kształceniu osób cywilnych, traktując marginesowo obszar doskonalenia wojskowych kadr dowódczych. Jak wykazano, wśród studentów uczelni wojskowych zaledwie 10% stanowili studenci wojskowi. Argumentowano więc, że wojsko posiada potencjał naukowo-dydaktyczny dziesięć razy przekraczający potrzeby sił zbrojnych. Podkreślano przy tym, że w Polsce brak jest uczelni wyższej zajmującej się szeroko rozumianym, zintegrowanym (cywilnym i wojskowym) bezpieczeństwem narodowym¹⁴.

Powołanie Akademii Sztuki Wojennej nie obyło się bez komentarzy płynących z różnych środowisk, w tym ugrupowań politycznych. Część z nich już od momentu rozpoczęcia prac nad ustawą wskazywała, że celem wprowadzania nowych przepisów nie jest modernizacja AON, a jedynie czystki kadrowe. Na zarzuty te odpowiadał wiceszef MON, W. Fałkowski, który jeszcze przed przegłosowaniem

¹⁰ Zob. *Już nie AON, tylko Akademia Sztuki Wojennej. Kluby PiS i Kukiz'15 za reorganizacją wojskowej uczelni*, wPolityce.pl, 12.05.2016, <https://wpolityce.pl/polityka/292712-juz-nie-aon-tylko-akademia-sztuki-wojennej-kluby-pis-i-kukiz15-za-reorganizacja-wojskowej-uczelni> [dostęp: 10.10.2019].

¹¹ Zob. *Ranking Uczelni Wyższych Perspektywy w latach 2006 i 2015*.

¹² Zob. *Masowe zwolnienia na wojskowej uczelni*, Prawda Obiektywna, <https://www.prawdaobiektywna.pl/edukacja/masowe-zwolnienia-na-wojskowej-uczelni-129.html> [dostęp 10.10.2019].

¹³ Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o utworzeniu Akademii Sztuki..., *op. cit.*, poz. 906.

¹⁴ Zob. S. Koziej, *Kontrowersyjny projekt ustawy o utworzeniu Akademii Sztuki Wojennej*, Fundacja im. Kazimierza Pułaskiego, 17.05.2016, <https://pulaski.pl/kontrowersyjny-projekt-ustawy-o-utworzeniu-akademii-sztuki-wojennej/> [dostęp: 12.10.2019].

ustawy w Sejmie podkreślał, że „wymiana pracowników w jakimś zakresie zostanie przeprowadzona, jednak [...] przy zatrudnianiu nowych osób pod uwagę brane będą przede wszystkim kwalifikacje, postawa moralna czy poziom intelektualny, a nie sympatie polityczne”¹⁵.

Według niektórych ekspertów przekształcanie Akademii Obrony Narodowej w Akademię Sztuki Wojennej budziło kontrowersje co do merytorycznego kierunku tej zmiany. Niektórzy wskazywali, że współczesna tendencja transformacji zachodząca w sferze bezpieczeństwa jest całkowicie odwrotna w stosunku do przeobrażeń mających miejsce w ASzWoj. Podkreślali, że u zarania swego powstania bezpieczeństwo dotyczyło problematyki czysto militarnej, czyli sztuki wojennej, a z biegiem czasu poszerzyło swój obszar o przygotowanie i użycie środków pozamilitarnych w ewentualnych konfliktach zbrojnych. Obecnie natomiast problematyka bezpieczeństwa obejmuje zagadnienia przygotowania i użycia wszelkich zasobów państwa do przeciwstawiania się zagrożeniom zarówno militarnym, jak i niemilitarnym, zewnętrznym oraz wewnętrznym. Dlatego też, dostosowując wyższe szkolnictwo wojskowe do współczesnych uwarunkowań, należałoby raczej uwzględnić poszerzenie problematyki bezpieczeństwa o coraz to nowsze dziedziny, a nie zawężać ją tylko do spraw sztuki wojennej, czyli użycia sił zbrojnych w czasie wojny¹⁶.

Były szef Biura Bezpieczeństwa Narodowego, gen. bryg (w st. spocz.) Stanisław Koziej, uznał pomysł zmiany nazwy Uczelni za wręcz dramatyczny. Stwierdził on, że ogranicza to zakres myślenia o bezpieczeństwie i obronności do sztuki wojennej. Oceniał, że „w obecnych czasach jest to po prostu nieporozumienie. Nie możemy przecież zapominać o kwestiach cybernetycznych, bezpieczeństwa energetycznego czy ekonomicznego”. Nie wahał się również użyć stwierdzenia, że „[...] twórcy Akademii Sztuki Wojennej cofają rozwój szkolnictwa wojskowego do głębokich lat 60. ubiegłego wieku”¹⁷.

Odmienne stanowisko w sprawie przekształceń w AON zajął były dowódca Wojsk Lądowych i wiceminister obrony narodowej, gen. Waldemar Skrzypczak. Stwierdził on, że poziom kadry dowódczej w Siłach Zbrojnych RP jest coraz gorszy, ponieważ jakość uczelni wojskowych wciąż spada. Jego zdaniem reforma szkolnictwa wojskowego jest potrzebna i niezbędnym jest powrót do kształcenia żołnierzy przede wszystkim na uczelniach wojskowych. „Mieliśmy w naszej historii dwie bardzo dobre uczelnie wojskowe szkolące oficerów. Pierwsza to była przedwojenna Wyższa Szkoła Wojskowa¹⁸, a po wojnie Akademia Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, którą tworzyli przedwojenni oficerowie właśnie z Wyższej Szkoły Wojskowej. Potem ta ciągłość została zachwiana, a uczelnie wojskowe zaczęły kształcić coraz więcej cywilów. To był błąd”¹⁹.

Mimo wielu głosów mocno krytykujących powstanie ASzWoj, autor przychylił się do zdania sprawozdawcy Komisji Obrony Narodowej, pona Rafała Webera,

¹⁵ *Masowe zwolnienia...*, *op. cit.*

¹⁶ Zob. S. Koziej, *op. cit.*

¹⁷ E. Żemła, *Zmiany na uczelniach. MON poprawia system czy wymienia profesorów?*, Onet, 8.04.2016, <https://wiadomosci.onet.pl/tylko-w-onecie/zmiany-na-uczelniach-mon-poprawia-system-czy-wymienia-profesorow/qb81z8z> [dostęp: 12.10.2019].

¹⁸ Prawdopodobnie chodzi tu o Wyższą Szkołę Wojenną.

¹⁹ E. Żemła, *op. cit.*

który podsumowując swe wystąpienie w dniu przyjęcia ustawy o zmianach w rembertowskiej uczelni apelował: „dajmy szanse Akademii Sztuki Wojennej”²⁰.

Akademia Sztuki Wojennej – wszechnica kształcenia wojskowych i cywilnych elit na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa

Zgodnie z zapisami Ustawy o utworzeniu Akademii Sztuki Wojennej, Uczelnia odgrywa istotną rolę w systemie przygotowania i doskonalenia zawodowego kadr dowódczych, sztabowych i logistycznych Sił Zbrojnych RP wszystkich poziomów dowodzenia: taktycznego, operacyjnego i strategicznego²¹. Dalej w dokumencie można przeczytać, że jest ona uczelnią wojskową działającą na podstawie Ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym²², choć realizuje określone przez ministra obrony narodowej zadania wynikające z aktualnych potrzeb Sił Zbrojnych RP oraz ich jednostek organizacyjnych, stanowiąc jednocześnie ich zaplecze analityczne i eksperckie²³. Zasadniczym celem działalności Akademii jest kształcenie, szkolenie i prowadzenie badań naukowych w obszarze nauk społecznych związanych z bezpieczeństwem i obronnością²⁴.

Akademia Sztuki Wojennej, jako wszechnica kształcąca wojskowe i cywilne elity na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa, kreuje nowe kierunki rozwoju współczesnej myśli wojskowej, jest zorientowana na innowacyjne badania oraz zastosowanie teorii i praktyki sztuki wojennej oraz prowadzi działalność ekspercką w obszarach nauki o bezpieczeństwie.

Jej działalność dydaktyczna skupia się na dostarczeniu absolwentom aktualnej i nowoczesnej wiedzy, przygotowaniu ich do realizacji zadań w strukturach SZ RP, administracji publicznej i instytucjach związanych z bezpieczeństwem oraz obronnością w wymiarze narodowym i międzynarodowym.

Akademia zajmuje wiodącą pozycję w systemie edukacji wojskowej, zapewnia możliwość kształcenia i doskonalenia oficerów Sił Zbrojnych RP oraz oficerów innych armii w ramach innowacyjnych studiów i kursów wszystkich poziomów dowodzenia. Kształcenie i szkolenie oficerów realizowane jest w zakresie systemu doskonalenia zawodowego żołnierzy zawodowych. Aktualnie prowadzone są m.in.:

- Podyplomowe Studia Polityki Obronnej (2 semestry);
- Wyższy Kurs Operacyjno-Strategiczny (10 miesięcy);

²⁰ Wystąpienie sprawozdawcy Komisji Obrony Narodowej, posła Rafała Webera, w sejmie RP podczas głosowania nad przyjęciem Ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o utworzeniu Akademii Sztuki Wojennej. Zob.: *Posel Rafał Weber – Wystąpienie z dnia 20 maja 2016 roku*, VideoSejm.pl, <https://videosejm.pl/poslowie/rafal-weber/post/posel-rafal-weber-wystapienie-z-dnia-20-maja-2016-roku-1> [dostęp: 12.10.2019].

²¹ Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o utworzeniu Akademii Sztuki..., *op. cit.*, preambuła.

²² Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, Dz.U. 2005 Nr 164, poz. 1365.

²³ Por. Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o utworzeniu Akademii Sztuki..., *op. cit.*, art. 1.4.

²⁴ *Ibidem*, art. 2.1.

- Podyplomowe Studia Wojskowej Służby Zagranicznej (2 semestry);
- Podyplomowe Studia Operacyjno-Taktyczne (4 semestry);
- Kurs Dowódców Batalionów (4 miesiące);
- Wyższy Kurs Sztabowy (4 miesiące);
- kursy krótko i długoterminowe według planu doskonalenia zawodowego;
- inne studia podyplomowe.

Rolą Akademii jest również kształcenie kadr cywilnych oraz kształtowanie postaw patriotycznych, poszanowania dla tradycji narodowych i demokracji. Zadania te Uczelnia realizuje bazując na wartościach etycznych i obywatelskich, utrwalając i podkreślając znaczenie patriotyzmu, respektowania praw człowieka, szacunku dla wiedzy czy otwartości na nowe idee i koncepcje. Kształcenie studentów cywilnych na potrzeby obronności i bezpieczeństwa realizowane jest głównie w ramach:

- studiów I stopnia;
- studiów II stopnia;
- studiów doktoranckich;
- studiów podyplomowych.

W Akademii realizowane jest również kształcenie i szkolenie przedstawicieli administracji publicznej. W tym obszarze organizowany jest szereg podyplomowych kursów i studiów, w tym m.in.: wyższe kursy obronne; kursy obronne; kursy zarządzania kryzysowego.

Kształcenie realizowane jest w ramach trzech wydziałów: Wydziału Wojskowego, Wydziału Bezpieczeństwa Narodowego, Wydziału Zarządzania i Dowodzenia, Instytutu Historii Wojskowości i Służb Specjalnych oraz Centrum Badań nad Bezpieczeństwem, które stanowią filary funkcjonowania ASzWoj.

Wydział Wojskowy to kluczowy ośrodek kształcenia kadr dowódczo-sztabowych. Jego misją jest kształcenie i doskonalenie oficerów na potrzeby systemu dowodzenia i kierowania Siłami Zbrojnymi RP, współpracy z sojusznikami i narodowymi organami dowodzenia oraz ośrodkami naukowo-badawczymi. Kadra wydziału poszukując efektywnych form i metod doskonalenia zawodowego rozwija teoretyczne podstawy funkcjonowania systemu obronnego, projektowania struktur dowództw i instytucji wojskowych oraz sposobów ich działania w warunkach współczesnego i perspektywicznego środowiska.

Wydział Bezpieczeństwa Narodowego jest wiodącym ośrodkiem w zakresie rozwijania, kształtowania i propagowania narodowej myśli strategicznej, a także w obszarze studiów związanych z bezpieczeństwem narodowym i międzynarodowym. Do jego głównych zadań należy przygotowanie zarówno wojskowych, jak i cywilnych absolwentów, którzy zdolni będą do rozwiązywania problemów z obszaru bezpieczeństwa narodowego i międzynarodowego. Wydział prowadzi szereg interdyscyplinarnych badań naukowych, realizuje nowoczesne programy nauczania oraz prowadzi wsparcie i doradztwo naukowe podmiotów działających w obszarze bezpieczeństwa i obronności państwa.

Misją Wydziału Zarządzania i Dowodzenia jest: kształcenie wojskowych i cywilnych profesjonalistów z obszaru bezpieczeństwa, przygotowanie ich do rozwiązywania problemów związanych z zarządzaniem organizacjami publicznymi, logistyką systemów gospodarczych, ekonomią obronności i lotnictwem cywilnym; prowadzenie interdyscyplinarnych badań naukowych; realizacja nowoczesnych

programów nauczania oraz wsparcie i doradztwo naukowe podmiotów działających w obszarze bezpieczeństwa i obronności państwa.

Instytut Historii Wojskowości i Służb Specjalnych to komórka funkcjonalna ASzWoj o charakterze interdyscyplinarnym, która zajmuje się obszarem kształcenia i poszukiwań naukowych, znajdującym się na styku historii, politologii i nauk o bezpieczeństwie. Celem działalności Instytutu jest próba wypełnienia luki związanej z brakiem aktualnych i rzetelnych źródeł wiedzy na temat historii wojskowości i służb specjalnych.

Centrum Badań nad Bezpieczeństwem jako jednostka analityczno-ekspercka prowadzi badania i analizy, inicjuje debaty oraz rozwija innowacyjne myślenie w dziedzinie szeroko pojętego bezpieczeństwa narodowego i międzynarodowego.

W podlegającym Prorektorowi ds. wojskowych Centrum Doskonalenia Kursowego dodatkowo funkcjonują:

- Centrum Symulacji i Komputerowych Gier Wojennych;
- Centrum Doskonalenia Kursowego Oficerów;
- Centrum Obrony przed Bronią Masowego Rażenia w SZ RP.

Centrum Symulacji i Komputerowych Gier Wojennych jest jednostką organizacyjną ASzWoj odpowiedzialną za organizację ćwiczeń wspomaganych komputerowo. Wdraża i wykorzystuje w wielu dziedzinach działalności militarnej systemy symulacyjne. W zakresie teorii i praktyki zastosowania tych systemów w działaniach bojowych Centrum utrzymuje ścisłą współpracę zarówno z krajowymi, jak i zagranicznymi ośrodkami o podobnym charakterze.

Centrum Doskonalenia Kursowego Oficerów to komórka, która została powołana w celu organizowania i prowadzenia kursów kwalifikacyjnych i doskonalących, realizowanych w ramach systemu doskonalenia zawodowego żołnierzy zawodowych służby czynnej SZ RP, żołnierzy rezerwy oraz pracowników resortu obrony narodowej.

Do zadań Centrum Obrony przed Bronią Masowego Rażenia w SZ RP należy m.in. planowanie i organizowanie szkolenia (kształcenia) z zakresu obrony przed bronią masowego rażenia. Jednocześnie Centrum aktywnie uczestniczy w identyfikowaniu i rozwiązywaniu problemów istotnych dla doskonalenia systemu OPBMR Sił Zbrojnych RP.

Wysoki poziom kształcenia w Akademii zapewnia funkcjonowanie uczelnianego systemu zarządzania jakością kształcenia. W ramach tego projektu na bieżąco monitorowane jest utrzymanie obowiązujących standardów akademickich; analizie poddawane są warunki i tryb rekrutacji na studia, a ocenie podlegają: programy kształcenia, realizacja współpracy i mobilności studentów w ramach programu Erasmus+²⁵ oraz rozwój nauczycieli akademickich. Monitorowane są również warunki i organizacja kształcenia; Akademia pozyskuje opinie absolwentów, jak również oceny pracodawców o swoich byłych studentach.

---

²⁵ Erasmus+ to program Unii Europejskiej w dziedzinie edukacji, szkoleń, młodzieży i sportu na lata 2014–2020.

Zagrożenia i szanse dla Akademii Sztuki Wojennej

Dokonując szczegółowej analizy środowiska polskiego wyższego szkolnictwa wojskowego, nasuwa się spostrzeżenie, że likwidacja w Akademii Obrony Narodowej studiów wojskowych przygotowujących oficerów dyplomowanych i jednocześnie rozpoczęcie kształcenia oficerów-magistrów, spowodowała, że AON straciła na znaczeniu jako potencjalny partner dla wielu zagranicznych placówek wyższego szkolnictwa wojskowego. Jednocześnie, biorąc pod uwagę wymianę współczesnej myśli wojskowej, uczelnia stała się mniej atrakcyjna dla państw sojuszników, które w przeszłości kierowały do niej swoich oficerów na studia. Dodatkowo należy zwrócić uwagę na zachodzący w tym okresie ubytek kadry naukowo-dydaktycznej oraz pojawiającą się wyraźnie lukę pokoleniową wśród wojskowych nauczycieli akademickich, co prowadziło do możliwości utraty uprawnień do nadawania stopni i tytułów naukowych. Zjawiska te bezsprzecznie przyczyniły się również do obniżenia prestiżu Akademii.

Czynnikiem wpływającym negatywnie na funkcjonowanie uczelni pretendującej do miana wszechnicy kształcącej elity wojskowe był niewątpliwie brak jednolitego modelu rozwoju zawodowego żołnierzy, w którym niezbędnym byłoby zdobycie wykształcenia w systemie wyższego szkolnictwa wojskowego. Dopełnieniem okazała się również niespójna polityka kadrowa MON.

Kolejnym elementem wpływającym niekorzystnie na funkcjonowanie AON było wprowadzenie w 2014 r. reformy systemu dowodzenia i kierowania Siłami Zbrojnymi RP oraz towarzyszący jej szereg wątpliwości i niejasności wynikających z niektórych zmian przez nią wdrożonych. Zmiany strukturalno-organizacyjne zasadniczych instytucji Sił Zbrojnych RP wynikające z reformy, przyczyniły się również do osłabienia współpracy w zakresie wykorzystania potencjału naukowo-badawczego Akademii przez jednostki organizacyjne MON, w tym Sztab Generalny WP oraz zasadnicze dowództwa (Dowództwo Generalne, Dowództwo Operacyjne).

Obniżenie prestiżu AON oraz przypadający na drugą dekadę XXI wieku niż demograficzny przyczyniły się do zmniejszenia liczby studentów zarówno wojskowych, jak i cywilnych. Konsekwencją tego było gwałtowne obniżenie środków dofinansowania ze strony Ministerstwa Obrony Narodowej oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

W ostatnich latach obserwuje się powszechny wzrost liczby szkół wyższych, zwłaszcza niepublicznych, które prowadzą kształcenie w obszarze nauk o bezpieczeństwie. Do potencjalnych zagrożeń doszedł więc czynnik konkurencji ze strony innych uczelni, w tym również konkurencji w zakresie stawek wynagrodzeń dla nauczycieli. Ilościowy wzrost sektora szkolnictwa wyższego w obszarze nauk o bezpieczeństwie spowodował spadek jakości kształcenia, przy czym zauważa się znaczne tendencje do wypierania działalności naukowo-badawczej na rzecz działalności typowo dydaktycznej.

Niebagatelnym problemem stał się postępujący brak zainteresowania prowadzonymi na Wydziale Wojskowym AON Podyplomowymi Studiami Operacyjno-Taktycznymi. Powodem takiego stanu rzeczy jest m.in. polityka kadrowa, która umożliwiała mianowanie oficerów do stopnia majora, bez konieczności ukończenia studiów podyplomowych na uczelni wojskowej. Wobec takiego stanu rzeczy

znaczna część oficerów wybierała ukończenie zaocznych studiów podyplomowych na uczelniach cywilnych. Innym powodem były braki kadrowe w jednostkach wojskowych których dowódcy, wobec powiększających się niedoborów oficerów, z niechęcią wysyłali ich na dwuletnie studia w Akademii, nie mając przy tym pewności, że absolwenci powrócą do jednostki.

Analiza powyższych zagrożeń przyczyniła się do podjęcia decyzji o dokonaniu zmian w zasadach funkcjonowania uczelni i powołania w miejsce Akademii Obrony Narodowej Akademii Sztuki Wojennej.

ASzWoj kierując się potrzebą dostosowania się do aktualnych uwarunkowań dąży do wykorzystania pojawiających się przed nią szans. Należać do nich będzie niewątpliwie osiągnięcie statusu uczelni na poziomie instytucji wojskowej, spełniającej aktualne i perspektywiczne potrzeby Sił Zbrojnych RP zarówno w zakresie działalności dydaktycznej, jak i naukowej czy eksperckiej.

Niezbędnym również stało się przywrócenie postrzegania Akademii przez środowisko wojskowe czy administrację publiczną jako ośrodka o znacznym prestiżu naukowo-dydaktycznym, kształtującym postawy patriotyczne oraz instytucji o wysokiej jakości kształcenia i wychowania.

Akademia niewątpliwie powinna stać się miejscem wymiany myśli naukowej, w tym doświadczeń wojskowych w ujęciu narodowym, sojuszniczym i koalicyjnym. W celu zapewnienia stabilnej i niezakłóconej możliwości realizacji postawionych przed nią zadań niezbędnym jest utrzymanie przez ASzWoj statusu wojskowej uczelni publicznej, co zapewni jej dofinansowanie zarówno z MON, jak i MNiSW.

Główne działania w zakresie uzyskania pełnych możliwości dydaktycznych i naukowych, gwarantujących kształcenie na najwyższym poziomie to pozyskiwanie wysokokwalifikowanej kadry dydaktycznej, tj. oficerów z doświadczeniem zdobytym w misjach zagranicznych lub służbie w strukturach NATO.

Na potrzeby właściwej organizacji procesu dydaktycznego w uczelni koniecznym jest również konsekwentne pozyskiwanie ekspertów z jednostek i instytucji MON oraz administracji publicznej.

Wychodząc naprzeciw analizom i oczekiwaniom rynku pracy należy dążyć do utrzymania w Akademii obecnych kierunków studiów i specjalności, ale też rozwijania i tworzenia nowych oraz prowadzenia w tych obszarach specjalistycznej działalności dydaktycznej i naukowo-badawczej. Celowym również wydaje się rozszerzenie programu Erasmus+, w tym wymiany studentów i kadry dydaktycznej z wiodącymi ośrodkami naukowo-badawczymi w Polsce i za granicą.

Wygenerowanie i analiza poszczególnych zagrożeń, ale przede wszystkim wykorzystanie nadarżających się szans, może spowodować z dużym prawdopodobieństwem, że Uczelnia będzie funkcjonowała w sposób optymalny, zwłaszcza pod kątem środowiska wojskowego, w dziedzinie współpracy międzynarodowej i w ramach różnorodnych form działalności naukowo-badawczej. Należy przy tym zauważyć, że pokonanie części zagrożeń tylko w niewielkim stopniu uzależnione jest od działań samej Uczelni. Są to bowiem zagrożenia zewnętrzne, na które Akademia nie ma bezpośredniego wpływu, a do ich niwelowania niezbędna jest ingerencja instytucji zewnętrznych, takich jak chociażby Ministerstwo Obrony Narodowej.

Wizje i perspektywy Akademii

Jak już wspomniano, Akademia Sztuki Wojennej, podobnie jak inne współczesne polskie uczelnie wyższe, funkcjonuje w dynamicznie zmieniającym się otoczeniu, w środowisku gwałtownie zachodzących przemian geopolitycznych, technologicznych i społecznych. Niezbędnym więc stało się przygotowanie wizji i perspektyw jej dalszego stabilnego funkcjonowania i rozwoju.

Przewiduje się, że w perspektywie najbliższych lat ASzWoj pozostanie wiodącą uczelnią wojskową, posiadającą ugruntowaną pozycję nie tylko w kraju, ale i za granicą – w środowisku europejskim i sojuszniczym. Uczelnią gotową do realizacji zadań, które wynikają z aktualnych i przyszłych potrzeb oraz oczekiwań Sił Zbrojnych RP, w tym kształcenia w duchu wartości narodowych, pielęgnacji i utrwalania tradycji wojskowych oraz wzorców patriotycznych.

Przyjmuje się, że Akademia wkrótce osiągnie status wiodącej uczelni w zakresie innowacyjności badań, jakości kształcenia i doradztwa w obszarze bezpieczeństwa, zintensyfikuje współpracę z innymi uczelniami oraz krajowymi i zagranicznymi placówkami naukowymi. Zakłada się także, że ASzWoj będzie posiadać atrakcyjną ofertę kształcenia, pozwalającą na pozyskanie dobrze przygotowanych wojskowych i cywilnych kandydatów, którzy jako przyszli absolwenci – profesjonaliści zasilą jednostki wojskowe oraz cywilne instytucje bezpieczeństwa państwa.

Ponadto Akademia, jako uznany w kraju i na świecie ośrodek analityczno-badawczy, zdolna będzie do prowadzenia innowacyjnych badań naukowych, które przyczynią się do rozwoju i umacniania bezpieczeństwa narodowego i międzynarodowego. Świadczyć o tym może chociażby oferowany program Master of Business Administration (MBA), który powstał przy partnerskiej współpracy z zagranicznymi jednostkami badawczymi, przodującymi w wojskowym szkolnictwie wyższym. Studia zostały zaprojektowane na potrzeby rozwoju kierowniczej i menedżerskiej kadry, pracującej w instytucjach realizujących zadania na rzecz bezpieczeństwa i obronności w służbach mundurowych oraz przemyśle zbrojeniowym.

Jednocześnie ASzWoj będzie uczelnią zarządzaną i administrowaną w sposób profesjonalny, gwarantując przy tym wysoko wykwalifikowaną wojskową i cywilną kadrę naukową oraz elitarne warunki studiowania odpowiadające najwyższym krajowym i światowym standardom.

Podsumowanie

Jak wykazano, Akademia Sztuki Wojennej jest najwyższej rangi wojskową publiczną uczelnią akademicką w Polsce, nadzorowaną przez ministra obrony narodowej. Spełnia wiodącą rolę w systemie przygotowania i doskonalenia zawodowego wojskowych kadr dowódczych, sztabowych i logistycznych Sił Zbrojnych RP, jak również sił zbrojnych innych państw. Ponadto wychowuje i kształci studentów cywilnych w obszarze nauk społecznych i humanistycznych w zakresie bezpieczeństwa narodowego.

Niebagatelnym obszarem działalności dydaktycznej uczelni jest prowadzenie studiów, kursów i szkoleń dla kadr cywilnych instytucji bezpieczeństwa państwa,

w tym przedstawiciele parlamentu, administracji państwowej i samorządowej. Kształcenie w uczelni prowadzone jest na trzech poziomach studiów, studiach podyplomowych oraz różnego rodzaju kursach kwalifikacyjnych.

Podstawowym dokumentem regulującym funkcjonowanie Akademii jest jej statut, a ideą funkcjonowania założenie, że zakres jej działalności w pełni wpisuje się w aktualne i perspektywiczne potrzeby Sił Zbrojnych RP i systemu obronnego państwa.

Podjęmowane w Akademii prace badawcze wynikają ze zmian zachodzących w sztuce wojennej, operacyjnej czy taktyce oraz są rezultatem wdrażania nowych koncepcji prowadzenia współczesnych działań militarnych. Działalność naukowa obejmuje prace rozwojowe na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa, które są prowadzone w ramach realizowanych na potrzeby Sił Zbrojnych RP strategicznych programów naukowych i prac rozwojowych.

Akademia prowadzi również działalność ekspercką oraz doradztwo naukowe w obszarze obronności państwa, posiada ośrodki analityczno-eksperskie przeznaczone do prowadzenia badań i analiz w dziedzinie szeroko rozumianego bezpieczeństwa narodowego i międzynarodowego.

Analiza zagrożeń funkcjonowania Akademii w nowych strukturach wskazuje, że ryzyko związane m.in. z wdrażaniem zmian organizacyjno-funkcjonalnych jest akceptowalne. Dla Akademii Sztuki Wojennej opracowana została także strategia określająca misję, wizję i zasadnicze cele, których osiągnięcie warunkuje stabilne funkcjonowanie i rozwój Uczelni.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że chociaż dziś Akademia Sztuki Wojennej funkcjonuje zgodnie z zasadami współczesnych i nowoczesnych teorii oraz praktyk organizacji i zarządzania, to jednak wciąż nawiązuje do najwcześniejszych tradycji Wyższej Szkoły Wojennej, uczelni kształcącej najwyższej rangi dowódców oraz wychowującej w duchu patriotycznych wartości oficerów Wojska Polskiego.

Bibliografia

- Akademia Obrony Narodowej. Chlubne tradycje i nowe wyzywania / National Defence University: Glorious Traditions and New Challenges*, red. S. Zajas, M. Szewczyk, tłum. D. Jankowski, Warszawa 2010.
- Dekret z dnia 22 października 1947 r. o utworzeniu Akademii Sztabu Generalnego, Dz.U. 1947 r. Nr 65, poz. 379.
- Już nie AON, tylko Akademia Sztuki Wojennej. Kluby PiS i Kukiz'15 za reorganizacją wojskowej uczelni*, wPolityce.pl, 12.05.2016, <https://wpolityce.pl/polityka/292712-juz-nie-aon-tylko-akademia-sztuki-wojennej-kluby-pis-i-kukiz15-za-reorganizacja-wojskowej-uczelni> [dostęp: 10.10.2019].
- Koziej S., *Kontrowersyjny projekt ustawy o utworzeniu Akademii Sztuki Wojennej*, Fundacja im. Kazimierza Pułaskiego, 17.05.2016, <https://pulaski.pl/kontrowersyjny-projekt-ustawy-o-utworzeniu-akademii-sztuki-wojennej/> [dostęp: 12.10.2019].
- Masowe zwolnienia na wojskowej uczelni*, Prawda Obiektywna, <https://www.prawdaobiektywna.pl/edukacja/masowe-zwolnienia-na-wojskowej-uczelni-129.html> [dostęp 10.10.2019].

Posel Rafał Weber – Wystąpienie z dnia 20 maja 2016 roku, VideoSejm.pl, <https://videosejm.pl/poslowie/rafal-weber/post/posel-rafal-weber-wystapienie-z-dnia-20-maja-2016-roku-1> [dostęp: 12.10.2019].

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 maja 1990 r. w sprawie utworzenia Akademii Obrony Narodowej i Wyższej Szkoły Oficerskiej Inżynierii Wojskowej oraz zniesienia Wojskowej Akademii Politycznej, Dz.U. 1990 Nr 37, poz. 208.

Ustawa z dnia 27 lutego 2003 r. o utworzeniu Akademii Obrony Narodowej, Dz.U. 2003 Nr 56, poz. 496.

Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, Dz.U. 2005 Nr 164, poz. 1365.

Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o utworzeniu Akademii Sztuki Wojennej, Dz.U. 2016, poz. 906.

Żemła E., *Zmiany na uczelniach. MON poprawia system czy wymienia profesorów?*, Onet, 8.04.2016, <https://wiadomosci.onet.pl/tylko-w-onecie/zmiany-na-uczelniach-mon-poprawia-system-czy-wymienia-profesorow/qb81z8z> [dostęp: 12.10.2019].

Akademia Sztuki Wojennej – między tradycją a przyszłością *Streszczenie*

Artykuł prezentuje swoistego rodzaju szkic Akademii Sztuki Wojennej (ASzWoj) jako wszechniczy kształcącej wojskowe i cywilne elity na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa. Uczelni, która z jednej strony kreuje nowe kierunki rozwoju współczesnej myśli wojskowej i jest zorientowana na innowacyjne badania oraz zastosowanie teorii i praktyki sztuki wojennej, z drugiej zaś strony akademii, która kontynuuje dokonania swych poprzedniczek i podtrzymuje chlubne tradycje związane z kształceniem i doskonaleniem zawodowym kadr dowódczych, sztabowych i logistycznych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Artykuł przedstawia rys historyczny ASzWoj, jej aktualną strukturę oraz zadania i rolę, jaką uczelnia odrywa w systemie wyższego kształcenia wojskowego. W tekście zaprezentowano główne zagrożenia i szanse działalności Akademii w uwarunkowaniach współczesnych oraz wizje i perspektywę jej dalszego funkcjonowania i rozwoju.

Słowa kluczowe: Akademia Sztuki Wojennej, wyższe szkolnictwo wojskowe, obronność i bezpieczeństwo państwa, system doskonalenia zawodowego oficerów

War Studies University: Between Tradition and the Future *Abstract*

The article presents a kind of sketch of the War Studies University (pol. Akademia Sztuki Wojennej; ASzWoj), the university which educates military and civil elites according to the needs of national defense and security. The university on the one hand creates new directions for the development of modern military streams, on the other side, the university continues the achievements of its predecessors and maintains the glorious traditions associated with the education and professional development of command, staff and logistics staff of the Polish Armed Forces. The article presents the historical outline of ASzWoj, describes its current structure as well as the tasks and role that the university performs in the system of higher military education. The content of the article includes

the main threats and opportunities of the academy's activity in contemporary conditions as well as visions and perspectives for its further functioning and development.

Key words: War Studies University, higher military education, state's defence and security, system of soldiers' professional development

Akademie der Kriegskunst (polnisch Akademia Sztuki Wojennej) – zwischen der Tradition und der Zukunft Zusammenfassung

Der Artikel stellt eine Art Überblick über die Akademie des Kriegskunst (AszWoj) als Universität dar, die militärische und zivile Eliten für die Förderung der Verteidigung und der Sicherheit des Staates ausbildet. Eine Hochschule, die einerseits neue Entwicklungsrichtungen des modernen militärischen Gedankens bildet und auf innovative Untersuchungen und Anwendung der Theorie und der Praxis des Kriegskunst orientiert ist, andererseits die Leistungen ihrer Vorgänger fortführt und glorreiche, mit der militärischen Bildung und beruflichen Fortbildung der Führungs-, Stabs-, und der Streitkräfte der Republik Polen verbundenen Traditionen bewahrt. Der Artikel stellt einen historischen Überblick über die Akademie des Kriegskunst, ihre gegenwärtige Struktur und Aufgaben, als auch die Rolle, welche diese Hochschule im System der militärischen Hochbildung spielt. Im Inhalt finden wir die wichtigsten Risiken und Chancen für die Tätigkeit der Akademie unter modernen Bedingungen und Aussichten und Perspektiven ihrer weiteren Tätigkeit und Entwicklung.

Schlüsselwörter: Akademie der Kriegskunst, militärische Hochschulbildung, Verteidigung und Sicherheit des Staates, System der beruflichen Fortbildung der Offiziere

Академия военного искусства – между традицией и будущим Резюме

Статья посвящена Академии военного искусства (АВИ) – польскому вузу, готовящему военных и гражданских специалистов в целях обеспечения обороны и безопасности государства. В вузе, с одной стороны, формируются новые направления развития современной военной мысли, проходят инновационные исследования, касающиеся применения теории и практики военного искусства, а с другой стороны – в академии поддерживаются славные традиции, связанные с обучением и профессиональным совершенствованием командного состава, штабных офицеров и специалистов материально-технического обеспечения Вооружённых сил Польши. В статье представлен исторический очерк академии, указаны сегодняшняя структура вуза, задачи и роль в системе высшего военного образования. Также были рассмотрены основные риски и возможности деятельности академии в современных условиях и перспективы ее дальнейшего функционирования и развития.

Ключевые слова: Академия военного искусства, высшее военное образование, оборона и безопасность государства, система повышения квалификации офицеров

